

Sayı : E-18454353-100.04.02-23302

24.01.2024

Konu : Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası İşleyiş
Esaslarında Değişiklikler Hk. Duyuru

Sn. Yetkili

Borsamız Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda (VİOP) 25/01/2024 tarihi itibariyle;

- Hatalı emir/emirler dolayısıyla gerçekleşen işlem/işlemlerin iptali için aranılan kriterler arasında yer alan hatalı işlem iptaline konu olan işlem/işlemler dolayısı ile elde edilecek minimum zarar tutarının, normal seans işlemleri için tam iş günü 17:30'dan önce (yarım iş günü 12:00'den önce yapılan başvurularda) minimum 100.000 TL, tam iş günü 17:30 ve sonrasında (yarım iş günü 12:00 ve sonrasında) yapılan başvurularda minimum 400.000 TL, akşam seansı işlemleri için yapılan başvurularda minimum 100.000 TL olarak belirlenmesine,
- Piyasa yapıcılara tahsis edilen kullanıcılarda işlem yapılabilen sözleşme ve hesapların Borsamız tarafından kısıtlandığı göz önüne alınarak kullanıcı tahsisine ilişkin VİOP Prosedüründe yer alan ifadelerin güncellenmesine,
- İşlem Öncesi Risk Yönetimi Uygulamasında (PTRM) yapılan geliştirme ile sıfır olarak belirlenmiş risk limitlerine gün içerisinde farklı bir değer tanımlanarak limit belirlenebilmesi mümkün hale getirildiğinden VİOP Prosedüründe ilgili maddenin güncellenmesine,
- VİOP Prosedüründe ekteki karşılaştırma cetvelinde yer verilen açıklayıcı nitelikteki diğer revizyonların yapılmasına

karar verilmiştir.

VİOP Prosedürü'nde geçerli olacak değişiklikler Ek'te yer almaktadır. Prosedürün güncel haline Borsamız internet sitesindeki "Kurumsal" başlığı "Mevzuat" alt başlığındaki "Prosedürler" sayfasından (<https://www.borsaistanbul.com/tr/sayfa/146/prosedurler>) ulaşılabilir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

Korkmaz ERGUN
Genel Müdür
Yönetim Kurulu Üyesi

Ek:

- 1 - Ek-1_VİOP Prosedürü Güncellemesine İlişkin Değişiklikler (6 Sayfa)
2 - Ek-2_İngilizce Duyuru Metni (4 Sayfa)

Dağıtım:

Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Üyelerine

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 988E87AB-8230-4F2B-B8BA-7BEC6EE15AB3 Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/bist-ebys>

Adres: Reşitpaşa Mahallesi, Borsa İstanbul Caddesi, No:4 34467 Sarıyer/ STANBUL

Telefon: (212) 298 21 00

Faks: (212) 298 25 00

KEP Adresi : borsaistanbul@hs03.kep.tr

Bilgi için: Tuğçe TOKEM

GÜRSÖZ

Türev Piyasalar Yönetim Servisi

Yöneticisi

Ek: VİOP Prosedürü Güncellemesine İlişkin Değişiklikler

MEVCUT METİN	REVİZE METİN
<p>19. İşlem İptali</p> <p>...</p> <p>iv. Hatalı İşlem İptaline Konu Olan İşlem/İşlemler Dolayısıyla Elde Edilen Minimum Zarar Tutarı: Referans fiyat ile hatalı işlem iptaline konu olan işlem/işlemlerin fiyatları karşılaştırılarak hesaplanan zarar tutarının tam iş günü normal seans işlemleri için 17:30'dan önce, yarım iş günü normal seans işlemleri için 12:00'den önce yapılan başvurularda minimum 50.000 TL, tam gün normal seans işlemleri için 17:30 ve sonrasında, yarım iş günü normal seans işlemleri için 12:00 ve sonrasında yapılan başvurularda minimum 200.000 TL, akşam seans işlemleri için yapılan başvurularda minimum 50.000 TL olması gerekir.</p> <p>...</p>	<p>19. İşlem İptali</p> <p>...</p> <p>iv. Hatalı İşlem İptaline Konu Olan İşlem/İşlemler Dolayısıyla Elde Edilen Minimum Zarar Tutarı: Referans fiyat ile hatalı işlem iptaline konu olan işlem/işlemlerin fiyatları karşılaştırılarak hesaplanan zarar tutarının tam iş günü normal seans işlemleri için 17:30'dan önce, yarım iş günü normal seans işlemleri için 12:00'den önce yapılan başvurularda minimum 100.000 TL, tam gün normal seans işlemleri için 17:30 ve sonrasında, yarım iş günü normal seans işlemleri için 12:00 ve sonrasında yapılan başvurularda minimum 400.000 TL, akşam seans işlemleri için yapılan başvurularda minimum 100.000 TL olması gerekir.</p> <p>...</p>
<p>37. Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatının Komite Tarafından Tespiti</p> <p>Günlük uzlaşma fiyatları ilgili sözleşmelerin unsurlarında belirtilen yöntemlere göre normal seans sonunda tespit edilir. ~~Bu çerçevede, vadeli işlem sözleşmeleri için günlük uzlaşma fiyatları Sistem tarafından, opsiyon sözleşmeleri için ise Takasbank tarafından belirlenir.~~</p> <p>Komite, sözleşme unsurlarında öngörülen yöntemlere göre yeni bir fiyat belirleyebilir. Söz konusu değişiklik talebi Piyasa tarafından onay için Komiteye elektronik posta yoluyla iletilir. Böylece belirlenen fiyatlar oylamaya sunulur. Her Komite üyesinin bir oy hakkı vardır. Eşitlik halinde Komite başkanının oyu belirleyici olur. Komite onayı doğrultusunda ~~ilgili vadeli işlem sözleşmelerinin uzlaşma fiyatları Piyasa personeli tarafından değiştirilebilecek iken, Takasbank tarafından opsiyon sözleşmeleri için belirlenecek~~ uzlaşma fiyatları Sistemde Borsa tarafından ilan edilir.</p>	<p>37. Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatının Komite Tarafından Tespiti</p> <p>Günlük uzlaşma fiyatları ilgili sözleşmelerin unsurlarında belirtilen yöntemlere göre normal seans sonunda tespit edilir.</p> <p>Komite, sözleşme unsurlarında öngörülen yöntemlere göre yeni bir fiyat belirleyebilir. Söz konusu değişiklik talebi Piyasa tarafından onay için Komiteye elektronik posta yoluyla iletilir. Böylece belirlenen fiyatlar oylamaya sunulur. Her Komite üyesinin bir oy hakkı vardır. Eşitlik halinde Komite başkanının oyu belirleyici olur. Komite onayı doğrultusunda uzlaşma fiyatları Sistemde Borsa tarafından ilan edilir.</p>

<p>Piyasada işlem gören sözleşmelerin vade sonu uzlaşma fiyatı, yukarıda belirtilen yöntem kullanılarak Komite kararı ile bu Prosedürde öngörülen şekilde düzeltiler.</p>	<p>Piyasada işlem gören sözleşmelerin vade sonu uzlaşma fiyatı, yukarıda belirtilen yöntem kullanılarak Komite kararı ile bu Prosedürde öngörülen şekilde düzeltiler.</p>
<p>45.7. Piyasa Yapıcılara Tahsis Edilecek Kullanıcılar</p> <p>Piyasa yapıcılara sadece piyasa yapıcı hesaplar üzerinden ve piyasa yapıcı oldukları sözleşmelere emir göndermek üzere ~~taahsis edilen~~ Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH kullanıcıları tahsis edilir. ~~Bu kullanıcılardan ilgili düzenlemelere aykırı olarak işlem yapıldığının veya emir iletildiğinin tespit edilmesi halinde, sahip olunan Piyasa Yapıcı FixAPI ve OUCH terminaline, aykırılığın devam ettiği gün sayısı ile orantılı olarak, ilgili kullanıcı tipinin en yüksek aylık kullanım ücretinin %50 fazlası tahakkuk ettirilecektir. Bunun yanında, piyasa yapıcılara ücretsiz olarak tahsis edilen Piyasa Yapıcı kullanıcı sayısı düşürülebilir veya tüm Piyasa Yapıcı kullanıcıları geri alınabilir. İlgili aykırı kullanım değerlendirilirken, piyasa yapılarının sorumlu oldukları sözleşmeler dışındaki ilgili diğer sözleşmelere de risk yönetimi amacıyla piyasa yapıcı hesabı ile emir gönderebilmesi imkanı göz önünde bulundurulur. Teknik hatalardan kaynaklanan sorunlar olması durumu Genel Müdürlük tarafından ayrıca değerlendirilecektir.~~</p>	<p>45.7. Piyasa Yapıcılara Tahsis Edilecek Kullanıcılar</p> <p>Piyasa yapıcılara sadece piyasa yapıcı hesaplar üzerinden ve piyasa yapıcı oldukları sözleşmelere emir göndermek üzere <u>ücretsiz</u> Piyasa Yapıcı FixAPI veya OUCH kullanıcıları tahsis edilebilir. <u>Söz konusu kullanıcıların tahsisinde, piyasa yapılarının sorumlu oldukları sözleşmeler dışındaki ilgili diğer sözleşmelere de risk yönetimi amacıyla piyasa yapıcı hesabı ile emir gönderebilmesi imkanı göz önünde bulundurulur.</u> Piyasa yapıcılara ücretsiz olarak tahsis edilen Piyasa Yapıcı kullanıcı sayısı düşürülebilir veya tüm Piyasa Yapıcı kullanıcıları geri alınabilir.</p>
<p>EK-6: İŞLEM ÖNCESİ RİSK YÖNETİMİ UYGULAMASI</p> <p>...</p> <p>2. RİSK GRUBU KONTROLLERİ (KULLANICI LİMİTLERİ)</p> <p>...</p> <p>PTRM Risk Grubu Kontrolleri kapsamında aşağıdaki kontroller yapılır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emir Öncesi Risk Kontrolleri <ul style="list-style-type: none"> o Maksimum emir büyüklüğü o İşlem yapılabilir sözleşme kısıtı o Fiyat tolerans limiti • Emir Sonrası & İşlem Anı Risk Kontrolleri <ul style="list-style-type: none"> o Pozisyon risk limitleri o Emir/sn limiti o Tekrar eden emir limiti 	<p>EK-6: İŞLEM ÖNCESİ RİSK YÖNETİMİ UYGULAMASI</p> <p>...</p> <p>2. RİSK GRUBU KONTROLLERİ (KULLANICI LİMİTLERİ)</p> <p>...</p> <p>PTRM Risk Grubu Kontrolleri kapsamında aşağıdaki kontroller yapılır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emir Öncesi Risk Kontrolleri <ul style="list-style-type: none"> o Maksimum emir büyüklüğü o İşlem yapılabilir sözleşme kısıtı o Fiyat tolerans limiti • Emir Sonrası & İşlem Anı Risk Kontrolleri <ul style="list-style-type: none"> o Pozisyon risk limitleri o Emir/sn limiti o Tekrar eden emir limiti

Bu fonksiyonlara ek olarak risk grubu altında bulunan tüm kullanıcıların veya seçilen kullanıcıların bekleyen emirleri tek seferde manuel olarak iptal edilebilir. Ayrıca PTRM uygulamasına Piyasa üyeleri tarafından tanımlanan limitlerin (Pozisyon Risk Limitleri, Tekrar Eden Emir Limiti ve Emir/Saniye Limiti) aşılmasıyla ve 2.3. başlığı altında detayları belirtilen izlenen kullanıcının bağlantısının kopmasıyla bekleyen emirlerin otomatik olarak toplu iptal edilmesi sağlanabilir.

...

2.2.1 Pozisyon Risk Limitleri

...

Risk limitinin sıfır olarak tanımlanması ilgili limitin sonsuz olduğu anlamına gelir, Sistem sıfır olarak tanımlanan risk limiti için herhangi bir kontrol yapmaz. ~~Sıfır olarak belirlenmiş sözleşme tipi ya da sözleşme sınıfı limitlerinin gün içerisinde sıfırdan farklı bir değere çekilmesi durumunda Sistemin limit hesaplamalarında beklenmeyen sonuçlarla karşılaşılabilir. Dolayısıyla sıfır olarak belirlenmiş sözleşme tipi ya da sözleşme sınıfı limitleri gün içerisinde değiştirilmemelidir.~~

Emir sonrası ve işlem anı kontrolleri emir ve işlemlerden sonra yapılmakta olup kullanımın belirlenen limite eşit ya da limitten büyük olması durumunda limit aşımı (ihlal) meydana gelir. Limitin aşılmasına neden olan emir ya da işlem engellenmez. Kullanım, emir veya işlemlerin PTRM tarafından işlenmesi sonrasında güncellenir. İletilen emir veya gerçekleşen işlemlerin kullanıma yansımaya kadar geçen sürede limit aşımı mümkün olabilir. İhralin gerçekleşmesi sonrasında üye veya Borsa tarafından bu Prosedür ile belirlenen aksiyonlar uygulanır.

Bu fonksiyonlara ek olarak risk grubu altında bulunan tüm kullanıcıların veya seçilen kullanıcıların bekleyen emirleri tek seferde manuel olarak iptal edilebilir. Ayrıca PTRM uygulamasına Piyasa üyeleri tarafından tanımlanan limitlerin (Pozisyon Risk Limitleri, Tekrar Eden Emir Limiti ve Emir/Saniye Limiti) aşılmasıyla ve 2.3. başlığı altında detayları belirtilen izlenen kullanıcının bağlantısının kopmasıyla bekleyen emirlerin otomatik olarak toplu iptal edilmesi sağlanabilir.

...

2.2.1 Pozisyon Risk Limitleri

...

Risk limitinin sıfır olarak tanımlanması ilgili limitin sonsuz olduğu anlamına gelir, Sistem sıfır olarak tanımlanan risk limiti için herhangi bir kontrol yapmaz.